

VLAAMSE COMMISSIE ONROEREND ERFGOED

ADVIES VCOE 2015|044 VAN 11 SEPTEMBER 2015

OVER DE ADVIESVRAAG VAN MINISTER GEERT BOURGEOIS VAN 10 JULI 2015 OVER DE VOORLOPIGE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE WONING VAN ARENBERGH IN LEUVEN

De Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, rechtsgeldig samengesteld, brengt op 11 september 2015 volgende advies uit:

1. Op 10 juli 2015 ontving de VCOE een adviesvraag van Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering en minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed betreffende de voorlopige bescherming als monument van de woning van architect Louis van Arenbergh, gebouwd in 1870, Blijde Inkomststraat 11 te Leuven. De bescherming gebeurt op basis van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.
2. De commissie spreekt zich in voorliggend advies uit over volgende documenten die de commissie ontving in het kader van de adviesvraag over de voorlopige bescherming: (a) het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van de woning van Arenbergh en de bijhorende bijlagen, (b) de fotoregistratie, (c) het afbakeningsplan en (d) het inhoudelijk dossier met omgevingsplan.

Het beschermingsdossier bevat geen lijst met de cultuuroederen die integrerend deel uitmaken van het beschermde goed, met in het bijzonder de bijhorende uitrusting en de decoratieve elementen.

3. De commissie erkent de erfgoedwaarde van de woning en vindt het positief dat de woning en de tuin als één geheel worden beschermd en opgenomen in het ministerieel besluit.

De commissie ondersteunt artikel 1 van het ministerieel besluit waarin vastgelegd wordt dat de woning van architect Louis van Arenbergh wordt beschermd als monument wegens de historische, architecturale, artistieke en culturele waarde. De commissie staat tevens positief ten aanzien van de voorgestelde afbakening van het beschermd monument zoals vastgesteld op het bijgevoegd plan van het ministerieel besluit.

4. Artikel 2 van het ministerieel besluit verwijst naar de historische, architecturale, artistieke en culturele waarden die de bescherming verantwoorden en beschrijft uitvoerig de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen die de woning typeren.

De beschrijving heeft aandacht voor het exterieur van woning, het grondplan en het eclectische interieur.

5. De beheersdoelstellingen zijn opgenomen in artikel 3 van het beschermingsbesluit. De bescherming beoogt het behoud van 'het gebouwd erfgoed, met name de eclectische, Frans classicistisch geïnspireerde herenwoning'.

De commissie ondersteunt de doelstellingen, maar formuleert enkele voorstellen ter verduidelijking van artikel 3:

- De commissie vindt het positief dat in de beheersdoelstelling uitspraak wordt gedaan over de functie van het gebouw in relatie tot de beheersdoelstellingen. Zo wordt onder meer vastgesteld dat het interieur lijdt onder ernstige verwaarlozing en *'zou een andere, minder belastende functie het gebouw ten goede komen.'* De commissie vraagt daarom in de formulering *'de nieuwe functie de draagkracht van het gebouw niet mag overschrijden'* het woord 'nieuwe' te schrappen.

- De beheersdoelstellingen stellen dat de oorspronkelijke en vrijwel gaaf bewaarde indeling van het herenhuis gerespecteerd moet worden. Daarbij wordt expliciet verwezen naar het behoud van de indeling van de kelderverdieping. De kelderverdieping wordt beperkt beschreven in het inhoudelijk dossier en is niet opgenomen als erfgoedelement of -kenmerk in artikel 2 van het besluit. Ook in de fotoregistratie is de kelderverdieping niet opgenomen. De raad vraagt de waarde van deze kelder te onderbouwen in het inhoudelijk dossier, of de expliciete vermelding van de kelder in artikel 3 van het besluit te schrappen.
  - De zolder wordt beschreven als erfgoedelement maar is niet geregistreerd op foto. De zolder wordt ook niet expliciet in de beheersdoelstellingen meegenomen. Het is voor de commissie aldus niet mogelijk te oordelen in welke mate de indeling van de zolder behouden moet blijven.
  - De beheersdoelstellingen sommen een reeks werken op die 'op korte termijn dienen aangepakt te worden.' Daarbij wordt het herstel gevraagd van de oorspronkelijke kleurstelling van de meest waardevolle vertrekken. Het is evenwel niet duidelijk wat de oorspronkelijke kleurstelling was en op welke manier die moet worden bepaald. De commissie merkt tevens op dat het niet duidelijk is welke timing wordt vooropgesteld met de formulering 'op korte termijn'.
6. De commissie vindt het positief dat het beschermingsbesluit in artikel 4 uitvoerig ingaat op de bijzondere voorschriften tot instandhouding en onderhoud van het te beschermen monument. De voorgestelde voorschriften worden door de commissie ondersteund.
7. In artikel 5 van het beschermingsbesluit wordt een overzicht gegeven van de toelatingsplichtige handelingen. Daarbij wordt een opdeling gemaakt tussen de percelen opgenomen in de bescherming, het interieur en de tuin.
8. Tot slot wenst de commissie een aantal opmerkingen te formuleren bij het inhoudelijk dossier.
- De commissie vindt het positief dat de bescherming van de architectenwoning wordt gekaderd vanuit de criterianota 'de eigen woning van architecten (2007)'. De aftoetsing toont aan dat de architectenwoning van Arenbergh een zeldzaam bewaard voorbeeld is van de eigen woning van 19de-eeuwse architecten.
- De beschrijving van de woning (p. 1) geeft aan dat de architect van Arenbergh in het pand woonde tot 1882, waarna hij aan de overzijde van de straat (nr. 24) een nieuwe woonst ontwierp en betrok. Het betreft een rijwoning in 'plastische neo-Vlaamse renaissance-stijl' die is opgenomen in de inventaris bouwkundig erfgoed. Het evaluerend gedeelte oordeelt: *'De beide woningen van architect Louis van Arenbergh voldoen in ruime mate aan de selectiecriteria vooropgesteld voor architectenwoningen in Vlaanderen en werden dan ook reeds in 2007 bij de opmaak van een eerste pakket 'architectenwoningen' naar aanleiding van Open Monumentendag voor de werkgroep als beschermenswaardig geselecteerd'*
- Hoewel beide panden zeer nauw met elkaar verwant zijn, blijkt uit het dossier verder nergens of ook de woning op nr. 24 zal worden beschermd. Indien beide panden worden beschermd, acht de commissie het waardevol om de inhoudelijke dossiers van beide panden op elkaar af te stemmen.
9. Op basis van bovenstaande opmerkingen geeft de commissie een gunstig advies voor de voorlopige bescherming van de eigen woning van architect Louis van Arenbergh.

Namens de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed,

Michiel Deweydt
Voorzitter